

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE

Esas : 2020/5569

Karar : 2021/3615

Tarih : 07.07.2021

DAVACI : ...

VEKİLİ : Av. ...

DAVALILAR : 1- ... Bakanlığı/...

VEKİLİ : Av. ...

... Vakfı Eğitim Hizmetleri A.Ş. (...Vakfı Özel İlkokulu)

VEKİLİ : Av. ...

DAVANIN KONUSU :

Davacı tarafından,

1)Velisi olduğu öğrencinin kaydını yaptırdığı davalı özel eğitim kurumundan kaydın sildirilmesi üzerine peşin olarak yatırdığı yıllık okul ücretinin % 10'una tekabül eden tutarın iade edilmesi talebiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin ... Özel İlkokulu'nun 22/07/2013 tarihli işlemi ve;

2)Bu işlemin dayanağını oluşturan 20/03/2012 tarih ve 28239 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 56. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendinin iptali ile tahsil edilen meblağın faizi ile iadesine karar verilmesi istenilmektedir.

DAVACININ İDDİALARI:

Davacı tarafından, özel eğitim kurumuna yapılan kaydın farklı sosyal sebepler nedeniyle kayıt tarihinden bir gün sonra sildirildiği, özel eğitim kurumunun eğitim öğretim yılı başlamadan kaydın silinmiş olmasında herhangi bir hak kaybına uğramayacağı, kaydın silinmesi halinde yatırılan okul ücretinin %10'u oranında kesinti yapılarak kalan tutarın iade edileceğine ilişkin düzenlemenin haksız kazanç elde etme yolunu açtığı, özel eğitim kurumlarının bu tavrının hizmet alma talebinde bulunan vatandaşlara kesilmiş ceza niteliğini taşıdığı ileri sürülmektedir.

DAVALI İDARELERİN SAVUNMALARI:

... BAKANLIĞI'NIN SAVUNMASININ ÖZETİ:

5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 13. maddesinde yer alan; "Ücretlerin hangi esaslara göre tespit, tayin, ilan ve tahsil edileceği yönetmelik ile belirlenir." hükmü uyarınca ücretler ile ilgili esasların yönetmelik ile düzenlendiği, dava konusu düzenleme ile ortada kabul edilebilir bir mazeret niteliğinde bir durum yer almadığından öğrenci veya kursiyerler ister öğretim yılı/dönem başlamadan ister öğretim yılı/dönem başladıktan sonra ayrılın her halükarda dönem ücretinin belirli bir miktarı kesileceği esasının kabul edildiği, böylece öğrenci ve kursiyerin menfaatinin korunduğu gibi kurum işletenlerin de menfaatinin korunduğu, dava konusu edilen düzenlemenin ölçülülük ilkesi çerçevesinde yapılan düzenleme olduğu, ücretlerin iadesinin hiçbir şekilde düzenlenmediği durumda öğrenci ve kursiyerlerin özel öğretim kurumları gibi kurumsal şirketler karşısında zayıf bir pozisyonda kalacağı, dolayısıyla düzenlemenin hukuka, hakkaniyete ve ölçülülük ilkesine uygun olduğu öne sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

... EĞİTİM HİZMETLERİ A.Ş. SAVUNMASININ ÖZETİ: Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 56. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendinde yer alan düzenleme gereğince işlem tesis edildiği, ilgili madde ile özel okul öğrencilerinin okuldan ayrılması halinde hangi koşullarda ücretlerinin iade edileceğinin sayıldığı, keyfi olarak kaydın sildirilmesi işlemi sonucunda özel okulların zarara uğrayacağı ileri sürülerek davanın reddedilmesi gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ : ...

DÜŞÜNCEİ : Bozma kararı doğrultusunda bireysel işlem yönünden davanın reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

DANIŞTAY SAVCISI : ...

DÜŞÜNCEİ : Dava; velisi olduğu öğrencinin özel okul kaydını sildiren davacı tarafından, kayıt sırasında ödenen yıllık okul ücretinin ilk taksitinin iadesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin ... Özel İlkokulunun 22/07/2013 tarihli işleminin ve 20/03/2012 tarih ve 28239 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 56. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendinin iptali istemiyle açılmıştır.

Danıştay Sekizinci Dairesi'nin 18/09/2018 tarih ve E:2013/8598, K:2018/4504 sayılı kararıyla; Yönetmeliğin 56. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendi yönünden; mevzuatın değerlendirilmesinden; ücretlerin iadesinde, kurumlara yeni kaydolan öğrenci ve kursiyerin kurumdan ayrılışının gerçekleşmesi halinde; öğretim yılı başlamadan ayrılanlara yıllık ücretin yüzde onu dışındaki kısmının; öğretim yılı başladıktan sonra ayrılanlara yıllık ücretin yüzde onu ile öğrenim gördüğü günlere göre hesaplanan miktarın dışındaki kısmının iadesi yapılacağına anlaşıldığı; özel okula öğrenci kaydı yapıp okulun kontejanı doldurulduktan sonra, Yönetmelik'te belirtilen sebeplerin hiçbirisi gösterilmeksizin kaydın silinmesinin istenilmesi halinde, başlangıçta duyurulan ve doldurulan kontejanın kayıt süresi bittikten sonra boş kalmasına ve yeniden kayıt yaptıracak öğrencinin bulunamamasına sebebiyet verilebileceği; bu durumda, öğrenci kaydının keyfi olarak iptalini engellemek amacıyla belli oranlar dahilinde iade hususunu düzenleyen dava konusu Yönetmelik hükmünde, ölçülülük ilkesine, hakkaniyete ve hukuka aykırılık bulunmadığı" gerekçesiyle dava reddedilirken; ... Özel İlkokulunun 22/07/2013 tarihli işleminin ise "Yönetmeliğin 56. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendinde yer alan, "öğretim yılı başlamadan ayrılanlar" ifadesinden, bir önceki eğitim öğretim yılı sona erdikten ve yeni eğitim öğretim yılı başlamadan ayrılanların anlaşılması gerektiği; bu nedenle, bir önceki eğitim öğretim yılı sona ermeden ayrılanlara herhangi bir kesinti yapılmaksızın ücretlerinin tamamının iade edilmesi gerektiği," gerekçesiyle, iptal edilmiştir.

Sekizinci Dairenin bahse konu kararının temyiz edilmesi üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 10/02/2020 tarih ve E:2019/955, K:2020/289 sayılı kararıyla; Daire kararının, dava konusu Yönetmelik hükmü yönünden davanın reddine ilişkin kısmı usul ve hukuka uygun bulunarak onanmış; "Yönetmeliği'nin 56. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendinde, öğrenim ücretini yıllık olarak belirleyen okul öncesi eğitim okulu, ilköğretim okulu, özel eğitim okulu, ortaöğretim okullarında ve öğrenci etüt eğitim merkezlerinde öğretim yılı başlamadan ayrılanlara yıllık ücretin yüzde onu dışındaki kısmın iade edileceği, öğretim yılı başladıktan sonra ayrılanlara ise, yıllık ücretin yüzde onu ile öğrenim gördüğü günlere göre hesaplanan miktarın dışındaki kısmın iade edileceğinin öngörüldüğü; uyuşmazlıkta, davacının velisi olduğu öğrencinin kaydının, 2013-2014 eğitim öğretim yılı için 27/05/2013 tarihinde yapıldığı ve 2013-2014 eğitim öğretim yılı başlamadan 03/06/2013 tarihinde silindiği; bu durumda, velisi olduğu öğrencinin kaydını 2013-2014 eğitim öğretim yılı başlamadan sildiren davacı tarafından kayıt sırasında ödenen ve yıllık okul ücretinin yüzde onuna tekabül eden 2.200,00-TL'nin iade edilmemesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı" gerekçesiyle ... Özel İlkokulunun 22/07/2013 tarihli işleminin "iptali" kısmı bozulmuştur.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 46. maddesinde; Danıştay dava dairelerinin nihai kararlarına karşı Danıştayda temyiz yoluna başvurulabileceği, 2575 sayılı Danıştay Kanununun 38. maddesinde; İdari Dava Daireleri Kurulunca idari dava dairelerinden ilk derece mahkemesi olarak verilen kararların temyizen

inceleneceği hükmü getirilirken; 2577 sayılı Kanunun 49. maddesinin 4. fıkrasında; ilk derece mahkemelerine aynı kanunda, bozmaya uymayarak eski kararında tanınan ısrar yetkisi, Danıştay dava dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak verdiği kararların temyizen bozulması halinde tanınmamıştır.

Bu itibarla; ... Özel İlkokulunun 22/07/2013 tarihli işlemi yönünden İdari Dava Daireleri Kurulunun bahsi geçen kararına uymak gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, bozmaya uyularak İDDK kararında belirtilen gerekçe ile davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Sekizinci Dairesince, Dairemizin 18/09/2018 tarih ve E:2013/8598, K:2018/4504 sayılı kısmen iptal, kısmen ret kararının Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 10/02/2020 tarih ve E:2019/955, K:2020/289 sayılı kararı ile kısmen onanmasına, kısmen bozulmasına karar verilmesi üzerine, bozulan kısım yönünden dava dosyası yeniden incelenmek suretiyle gereği görüldü:

HUKUKİ SÜREÇ :

Dava; davacı tarafından, velisi olduğu öğrencinin kaydını yaptırdığı davalı özel eğitim kurumundan kaydın sildirilmesi üzerine peşin olarak yatırdığı yıllık okul ücretinin % 10'una tekabül eden tutarın iade edilmesi talebiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin ... Özel İlkokulu'nun 22/07/2013 tarihli işlemi ve bu işlemin dayanağını oluşturan 20/03/2012 tarih ve 28239 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 56. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendinin iptali ile tahsil edilen meblağın faizi ile iadesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Dairemizin 18/09/2018 tarih ve E:2013/8598, K:2018/4504 sayılı kararıyla; Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 56. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendi yönünden davanın reddine, ... Özel İlkokulu'nun 22/07/2013 tarihli işleminin iptaline karar verilmiştir.

Dairemiz kararının davacı ve davalılardan ... Eğitim Hizmetleri A.Ş. tarafından temyiz edilmesi üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 10/02/2020 tarih ve E:2019/955, K:2020/289 sayılı kararıyla; Dairemizin temyize konu kararının redde ilişkin kısmının onanmasına, iptale ilişkin kısmı yönünden ise, davacının velisi olduğu öğrencinin kaydının, 2013-2014 eğitim öğretim yılı için 27/05/2013 tarihinde yapıldığı ve 2013-2014 eğitim öğretim yılı başlamadan 03/06/2013 tarihinde silindiği, velisi olduğu öğrencinin kaydını 2013-2014 eğitim öğretim yılı başlamadan sildiren davacı tarafından kayıt sırasında ödenen ve yıllık okul ücretinin yüzde onuna tekabül eden 2.200,00-TL'nin iade edilmemesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle bozulmasına karar verilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 'Temyiz' başlıklı 46. maddesinin 1. fıkrasında, Danıştay dava dairelerinin nihai kararlarının Danıştay'da temyiz edilebileceği; 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 'İdari ve vergi dava daireleri kurullarının görevleri' başlıklı 38. maddesinde, İdari Dava Daireleri Kurulunca idari dava dairelerinden ilk derece mahkemesi olarak verilen kararların temyizen inceleneyeceği; 2577 sayılı Kanun'un 'Temyiz incelemesi üzerine verilecek kararlar' başlıklı 49. maddesinin 4. fıkrasında da, Danıştayın ilk derece mahkemesi olarak baktığı davaların temyizen incelenmesinde bu madde ile ısrar hariç 50. madde hükümlerinin kıyasen uygulanacağı düzenlenmiştir.

Yukarıda aktarılan mevzuat hükümleri uyarınca Danıştay Dava Dairelerinin ilk derece mahkemesi olarak verdiği kararların temyizen bozulması durumunda ısrar olanağı tanınmamıştır.

Bu nedenle, bozma kararı gözönünde bulundurularak, bozulan kısım yönünden yeniden bir karar verilmesi gerekmektedir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

İLGİLİ MEVZUAT :

5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 'Malî hükümler' başlıklı 12. maddesinin 1. fıkrasında; "Kurumlar, faaliyetlerini sadece kazanç sağlamak için düzenleyemezler. Ancak, Türk Millî Eğitiminin amaçları doğrultusunda eğitimin kalitesini yükseltmek, gelişmelerine fırsat ve imkân verecek yatırımlar ve hizmetler yapmak üzere gelir sağlayabilirler." hükmü, 'Öğrenim ücreti ve diğer ücretler, ücretsiz öğrenim ve yabancı uyruklu öğrenciler' başlıklı 13. maddesinde; "Öğrenim ücreti ve diğer ücretler, kurumlarca her yıl tespit edilerek ocak ayından itibaren en geç mayıs ayında ilân edilir. Ücretlerin hangi esaslara göre tespit, tayin, ilân ve tahsil edileceği yönetmelikle belirlenir. Kurumlar, öğrenim gören öğrenci sayısının yüzde üçünden az olmamak üzere ücretsiz öğrenci okutmakla yükümlüdür. Bakanlıkça bu oran yüzde ona kadar artırılabilir. Ücretsiz okutulacak öğrencilerin yüzdesi, seçimi ve kurumlara kabul şartlarına ilişkin usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir. Kurumlar ayrıca, öğrenim bursu verebilirler. Öğrenim bursu verilmesine ilişkin usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir. Bir okula alınabilecek yabancı uyruklu öğrenci sayısı, o okulda okuyan Türkiye Cumhuriyeti uyruklu öğrenci sayısının yüzde otuzunu aşamaz." hükmü yer almıştır.

20/03/2012 tarih ve 28239 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği'nin (dava konusu işlemin tesis edildiği tarihteki haliyle) 'Ücretlerin iadesi' başlıklı 56. maddesinde, "Aşağıda belirtilen sebeplerden bir veya birkaçının oluşması hâlinde kurumdan ayrılanların, ayrılış tarihinden sonraki günlere ve saatlere isabet eden ödenmiş ücretleri iade edilir. Ücretlerin iade edilebilmesi için; a) Okullarda, öğrencinin başka bir okula nakli, b) Sağlık raporu alarak öğrenci ve kursiyerin sağlık sebebiyle kurumdan ayrılması, c) Kurumun kapanması, ç) Dönemin açılmaması, d) Kurumun eğitim ve öğretim ortamının olumsuz yönde değiştiğinin il eğitim denetmenleri tarafından tespit edilmesi, e) Kursiyer veya öğrenci velisinin, öğrenci veya kursiyeri kurumda okutamayacak duruma düştüğünün resmî kurumlarca belgelendirilmesi gerekir. Yukarıda belirtilen şartların dışında kurumlara yeni kaydolan öğrenci ve kursiyerlerden; a) Öğrenim ücretini yıllık olarak belirleyen okul öncesi eğitim okulu, ilköğretim okulu, özel eğitim okulu, ortaöğretim okullarında ve öğrenci etüt eğitim merkezlerinde öğretim yılı başlamadan ayrılanlara yıllık ücretin yüzde onu dışındaki kısmı iade edilir. Öğretim yılı başladıktan sonra ayrılanlara yıllık ücretin yüzde onu ile öğrenim gördüğü günlere göre hesaplanan miktarın dışındaki kısmı iade edilir. b) Öğrenim ücretini ders saati ücreti olarak belirleyen kurumlarda dönem başlamadan ayrılanlara öğrenim ücretinin yüzde onu dışındaki kısmı iade edilir. Dönem başladıktan sonra ayrılanlara öğrenim ücretinin yüzde onu ile öğrenim gördüğü ders saati sayısına göre hesaplanan miktarın dışındaki kısmı iade edilir. c) Öğretime başladıktan sonra ayrılan öğrenci veya kursiyerlerden alınacak ücret kurumun öğrenim ücretinden fazla olamaz." hükmüne yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Dava konusu 22/07/2013 tarihli bireysel işlemin incelenmesi:

Yukarıda yer verilen Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 56. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendinde, öğrenim ücretini yıllık olarak belirleyen okul öncesi eğitim okulu, ilköğretim okulu, özel eğitim okulu, ortaöğretim okullarında ve öğrenci etüt eğitim merkezlerinde öğretim yılı başlamadan ayrılanlara yıllık ücretin yüzde %10'u dışındaki kısmın iade edileceği, öğretim yılı başladıktan sonra ayrılanlara ise, yıllık ücretin yüzde %10'u ile öğrenim gördüğü günlere göre hesaplanan miktarın dışındaki kısmın iade edileceği öngörülmüştür.

Uyuşmazlıkta; davacının velisi olduğu öğrencinin kaydının, 2013-2014 eğitim öğretim yılı için 27/05/2013 tarihinde yapıldığı ve 2013-2014 eğitim öğretim yılı başlamadan 03/06/2013 tarihinde silindiği anlaşılmakla birlikte; velisi olduğu öğrencinin kaydını 2013-2014 eğitim öğretim yılı başlamadan sildiren davacı tarafından kayıt sırasında ödenen ve yıllık okul ücretinin yüzde %10'una tekabül eden 2.200,00-TL'nin iade edilmemesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

22/07/2013 tarihli bireysel işlem yönünden davanın REDDİNE,

Dava sonuç olarak ret ile sonuçlandığından ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam ...-TL temyiz giderinin davacıdan alınarak davalı ... Eğitim Hizmetleri A.Ş.'ye verilmesine, toplam ...-TL yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına,

Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca ...-TL vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalılara verilmesine,

Posta gideri avansından varsa artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra taraflara iadesine,

Bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na temyiz yolu açık olmak üzere,

07/07/2021 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.